

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
БАЙНГЫН ХОРОО

14201 Улаанбаатар хот, Төсвийн ордон
Сүхбаатарын талбай 8, Утас: 26-70-16, Факс: 32-70-16
E-mail: stategreatkhural@parliament.mn
http://www.parliament.mn

2023.01.23 № ЧИХ-04/659

тэнгэй _____-ны № _____-т

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАРТ

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын
"Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө
оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий
хэлэлцээрийн төслийг хэлэлцсэн талаарх Аюулгүй
байдал, гадаад бодлогын байнгын хороо, Төсвийн болон
Эдийн засгийн байнгын хорооны санал, дүгнэлт,
хуралдааны тэмдэглэлийг тус тус хүргүүлж байна.

Хавсралт 5 хуудастай.

АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ,
ГАДААД БОДЛОГЫН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ
ДАРГА

В.ЭНХ-АМГАЛАН

2023000060

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААНЫ
ТЭМДЭГЛЭЛ

2023 оны 01 сарын 19 өдөр

Дугаар 03

Улаанбаатар хот

Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хорооны 2023 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрийн хуралдааны тэмдэглэл:

ХЭЛЭЛЦСЭН нь:

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын "Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг зөвшилцөх.

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь:

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын "Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг дэмжиж, гарын үсэг зурах эрхийг Засгийн газарт олгов.

АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ГАДААД
БОДЛОГЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА

Б.ЭНХ-АМГАЛАН

БАЙНГЫН ХОРОО
ХАРИУЦСАН РЕФЕРЕНТ.

Б.ГАНДИЙМАА

**МОНГОЛ УЛС, АЗИЙН ХӨГЖЛИЙН БАНК ХООРОНДЫН “АЙМАГ, СУМЫН
БҮСЧИЛСЭН НОГООН ХӨГЖЛИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР”-ИЙН
САНХҮҮЖИЛТИЙН ЕРӨНХИЙ ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙН ТӨСЛИЙГ ЗӨВШИЛЦСЭН
ТАЛААРХ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ГАДААД БОДЛОГЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2023 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Засгийн газраас 2022 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдөр Улсын Их Хуралд зөвшилцөхөөр ирүүлсэн Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын “Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр”-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хороо 2023 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрийн хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Дээрх төслийн зөвшилцөх асуудлыг Төсвийн болон Эдийн засгийн байнгын хорооны хуралдаанаар хэлэлцсэн талаарх санал, дүгнэлтээ Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хороонд тус тус ирүүлсэн болно.

Тус Байнгын хорооны хуралдаанаар уг төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Баттөмөр хэлэлцээрийн төсөлд туссан хөдөө аж ахуйн салбарын ногоон санхүүжилтийг дэмжих, бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, хяналтын тогтолцоог бүрдүүлэхэд зээлийн хөрөнгийг зарцуулах нь оновчтой эсэх, мал аж ахуйг эрчимжүүлэх, эрчимжсэн газар, тариаланг хөгжүүлэх, зоорь барих, эрчим хүчний асуудал, төмөр замыг цахилгаанжуулах зэрэг тулгамдсан асуудлуудыг шийдвэрлэхэд анхаарч, төслийн зориулалтыг зөв тодорхойлж, үр ашигтай төсөл, хөтөлбөрт зээлийн санхүүжилтийг зарцуулах боломжтой эсэхийг тодруулан асуусан бөгөөд манай улсын гадаад өрийн хэмжээ их байгаа энэ үед авч байгаа зээлийн хөрөнгийг эм, эмнэлгийн чанар, хүртээмжийг сайжруулах, боловсрол, эрчим хүчний салбарт тодорхой хөрөнгө оруулах, ажлын байрыг бий болгох, бүтээмжийг дээшлүүлэх, жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчид, аж ахуйн нэгжүүддээ төрөөс бодлогоор бага хүүтэй, урт хугацаатай зээл олгох, уул уурхайн салбар болон түүхий эдийн боловсруулалт, хөгжилдөө зориулдаг байх хэрэгтэй гэв.

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энх-Амгалан хэлэлцээрийн төслийг дэмжиж байгаагаа илэрхийлээд, “Бэлчээр ашиглах гэрээ” гэсэн томъёоллыг энэхүү төсөлд тусгасан нь байгаль, цаг уурын нөхцөлөөс шууд хамааралтай нүүдлийн мал аж ахуйн өв соёлыг алдагдуулах, нүүдэл хийж айл, саахалтаараа бууж амьдардаг уламжлалт мал аж ахуйн зориулалттай бэлчээрийг малчин иргэн, эсхүл “малчдын бүлэг” гэрээгээр зохицуулах нь малчдын дунд бэлчээрийн асуудлаар маргаан, зөрчил үүсгэх эрсдэлтэй бөгөөд Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.8-д заасан “үндэсний эв нэгдлийг эрхэмлэх” гэсэн заалттай зөрчилдөж байгаа учраас анхааралдаа авах, түүнчлэн бэлчээрийн даацад малын тоо толгойг тохируулах, сүргийн тоо, толгойг цөөрүүлэх зэрэг үйлдэл нь малчин өрхүүд төв орон нутаг руу нүүх, төвлөрсөн амьдрал руу шилжин суурьших шалтгаан болох эрсдэлтэйг ажлын хэсэгт анхаарууллаа.

Тус Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын “Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө

оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг зөвшилцөх тухай асуудлыг дэмжсэн болно.

**АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ГАДААД
БОДЛОГЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Б.ЭНХ-АМГАЛАН

МОНГОЛ УЛС, АЗИЙН ХӨГЖЛИЙН БАНК ХООРОНДЫН "АЙМАГ, СУМЫН БҮСЧИЛСЭН НОГООН ХӨГЖЛИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР"-ИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ЕРӨНХИЙ ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙН ТӨСЛИЙГ ЗӨВШИЛЦӨХ ТАЛААРХ ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

2022 оны 12 дугаар
сарын 20-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Баттөмөр

Байнгын хорооны дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын "Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг Монгол Улсын Засгийн газраас Улсын Их Хурлын холбогдох Байнгын хороодтой зөвшилцөхөөр 2022 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдөр ирүүлсэн билээ.

Эдийн засгийн байнгын хороо 2022 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн хуралдаанаараа дээрх хэлэлцээрийн төслийн зөвшилцөх асуудлыг хэлэлцлээ.

Төсөл санаачлагчийн зүгээс энэхүү хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрөөр хөдөө аж ахуйн салбарын ногоон санхүүжилтийг дэмжих, бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, түүнийг хянах тогтолцоог бүрдүүлэх, хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээ, үйл ажиллагаануудыг 15 аймаг, 34 сумын нийт 49 байршил дээр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснийг дурдсан байна.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Батлут, М.Оюунчимэг, О.Цогтгэрэл хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх байршлуудын талаар, зээлийн зориулалтыг хэрхэн хуваарилсан талаар, олон улсын төсөл, хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлж байгаа төслүүдийн үр дүнгийн талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Улсын Их Хурлын гишүүн Т.Доржханд олон улсын байгууллагуудаас төсвийн алдагдлыг нөхөх, валютын нөөцийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр бага хүүтэй, урт хугацаатай зээл, буцалтгүй тусламж, төсөл хөтөлбөрийг хангалттай авч, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, зарцуулах нь зүйтэй гэсэн саналыг хэлсэн болно.

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын "Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг зөвшилцөх асуудлаар санал хураахад Эдийн засгийн байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх зөвшилцөхийг дэмжиж, санал, дүгнэлтээ Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хороонд хүргүүлэхээр шийдвэрлэлээ.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Ц.ЦЭРЭНПУНЦАГ

**МОНГОЛ УЛС, АЗИЙН ХӨГЖЛИЙН БАНК ХООРОНДЫН "АЙМАГ, СУМЫН
БҮСЧИЛСЭН НОГООН ХӨГЖЛИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР"-
ИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ЕРӨНХИЙ ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙН ТӨСЛИЙН
ЗӨВШИЛЦӨХ ТАЛААРХ ТӨСВИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ
САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2023 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Баделхан

Байнгын хорооны дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын "Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг 2022 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдөр Улсын Их Хурлын холбогдох Байнгын хороодтой зөвшилцөхөөр ирүүлсэн билээ.

Төсвийн байнгын хороо 2023 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрийн хуралдаанаараа дээрх төслийн зөвшилцөх асуудлыг хэлэлцлээ.

Төслийн хүрээнд хөдөө аж ахуйн бизнесийн хөрөнгө оруулалтыг хэрэгцээт газар нь хүргэхэд учирч буй саад бэрхшээлийг багасгах, улсын хэмжээнд эдийн засаг, уул уурхайгаас хэт хамааралтай байдлыг бууруулах, эдийн засгийн төрөлжилтийг дэмжихэд шаардлагатай хүчин зүйлс буюу орон нутгийн хөгжил, ажлын байр нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ гэж төлөвлөсөн байна.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сандаг-Очир хэлэлцүүлгийн явцад бүх аймгууд болон алслагдсан гурван дүүргийг хамруулах нь зүйтэй, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Ганбаатар зээлийн хэлэлцээрийн хэрэгжилт, зарцуулалтад онцгой анхаарч мэргэжлийн байгууллагуудын оролцоог хангаж ажиллах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг тус тус гаргасан болно.

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын "Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг Төсвийн байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх зөвшилцөхийг дэмжиж, санал, дүгнэлтээ Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хороонд хүргүүлэхээр шийдвэрлэлээ.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улс, Азийн хөгжлийн банк хоорондын "Аймаг, сумын бүсчилсэн ногоон хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн Санхүүжилтийн ерөнхий хэлэлцээрийн төслийг зөвшилцөх тухай асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгнө үү.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ХУРАЛДААН ДАРГАЛАГЧ,
УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН**

Ж.БАТЖАРГАЛ

